

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060203

DOM
2022-12-14
Stockholm

Mål nr
P 108-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-12-22 i mål nr P 5186-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. V.K.

2. L.N.

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Helsingborgs kommun

SAKEN

Rivningslov på A i Helsingborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Stadsbyggnadsnämnden i Helsingborgs kommuns beslut den 22 april 2021 (§ 165, dnr 00119/2021, SBF 2021-000064) och beviljar ansökan om rivningslov på A.

Dok.Id 1878873

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

V.K. och L.N. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja rivningslov.

Stadsbyggnadsnämnden i Helsingborgs kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Parterna har i allt väsentligt åberopat samma grunder och omständigheter som i underinstanserna och utvecklat sin talan på väsentligen samma sätt som där.

V.K. och L.N. har i Mark- och miljööverdomstolen gett in bl.a. utlåtande från statusbesiktning avseende byggnaden jämte komplettering, sakkunnigutlåtande över byggnadens kulturvärden samt utredning kring tidigare beviljade rivningslov i området.

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn på fastigheten samt i närområdet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Rivningslov ska ges för bl.a. en åtgärd som avser en byggnad som inte bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde, se 9 kap. 34 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Vid prövningen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen, se 2 kap. 1 § PBL. En motsvarande reglering om rivningslov fanns i 8 kap. 16 § plan- och bygglagen (1987:10), som gällde fram till PBL trädde i kraft (prop. 2009/10:170 s. 474).

Med miljömässigt värdefull bebyggelse avses inte bara byggnader som i sig är värda att bevara. Ett rivningshotat hus kan t.ex. ingå i en enhetlig grupp med tidstypiskt byggnadsskick eller ligga i en husrad eller vid ett torg av miljömässigt värde, där bortfall av huset skulle medföra stor skada på stadsbilden. En skyddsvärd miljö kan också utgöras av t.ex. en stadsdel med väl sammanhållen och tilltalande bebyggelse eller med

andra påtagliga trevnadsvärden i den yttre miljön. (Prop. 1985/86:1 s. 290 och s. 724 samt bet. BoU 1986/87:1 s. 110.)

Den aktuella byggnaden fungerar idag som permanentbostad, men uppfördes ursprungligen som fritidsbostad i samband med den sommarstugekultur som växte fram under 1900-talet första hälft. Även om byggnaden har genomgått vissa förändringar sedan den uppfördes är dess ursprungliga karaktärsdrag och uttryck fortfarande tydligt avläsbara.

Mark- och miljööverdomstolen delar underinstansernas bedömning att byggnaden besitter sådana värden som avses i 9 kap. 34 § PBL och att det finns ett allmänt intresse att bevara den. Den bedömningen får stöd i såväl Bevarandeprogram Hittarp från 2012, i vilket byggnaden är upptagen som en särskilt värdefull bebyggelse, samt det sakkunnigutlåtande över byggnaden som sökandena har gett in. Av bevarandeprogrammet, som speglar hur platsen växt fram från ett fiskeläge till ett villasamhälle under de senaste seklerna, framgår att en del av byggnadens värde just ligger i att den tillsammans med andra närliggande byggnader illustrerar hur ett sommarstugeområde från 1930-talet kunde se ut. I bevarandeprogrammet anges att programmets uppgift är att peka ut kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och öka förståelsen för områdets historia, samt att underlätta vid bedömning av bygglovsärenden och andra åtgärder som påverkar bebyggelsemiljön. Domstolen noterar dock att bevarandeprogrammet inte längre återspeglar de verkliga förhållandena på platsen och att byggnaden, till följd av tidigare beviljade bygg- och rivningslov på andra fastigheter, inte längre kan sägas förekomma i sitt ursprungliga miljömässiga sammanhang. Detta har även påtalats i sakkunnigutlåtandet. I utlåtandet anförs att A idag är ensam representant från den tid när området togs i anspråk för uppförande av enkel och gles fritidshusbebyggelse på stora naturtomter. Närområdet präglas i stället av en i huvudsak modern och varierad villabebyggelse utan något enhetligt byggnadssätt. Enligt domstolens mening innebär detta att byggnadens bevarandevärde har avtagit i styrka.

Det är ostridigt att byggnaden är i stort behov av omfattande renovering. Det är inte ifrågasatt att en sådan renovering är förenad med höga kostnader. Av det utlåtande från

statusbesiktning som sökandena har gett in framgår att byggnaden är uppförd med förhållandevis enkla material och att konstruktionen i allmänhet har ett flertal brister.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande överväganden. Även om det finns ett allmänt intresse av att bevara byggnaden, så har detta intresse inte visats vara starkare än fastighetsägarnas enskilda intresse av att få lov att riva byggnaden. Vid en sammanvägd bedömning anser domstolen därför att rivningslov ska beviljas. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom och med bifall till överklagandet, ska således nämndens beslut upphävas och rivningslov beviljas enligt ansökan.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand och Lars Olsson, tekniska rådet Ewa Andrén Holst samt tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld, referent.

Målet har föredragits av hovrättsfiskalen Peder Mühlenbock.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-12-22
meddelad i
Växjö

Mål nr P 5186-21

PARTER

Klagande

1. V.K.

2. L.N.

Motpart

Helsingborgs stad, Stadsbyggnadsnämnden

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 27 september 2021 i ärende nr 403-20459-2021, se bilaga 1

SAKEN

Rivningslov på A i Helsingborg kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.
-

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Helsingborgs kommun (nämnden) beslutade den 22 april 2021, § 165, att avslå ansökan om rivningslov avseende rivning av enbostadshus på A. L.N. och V.K. överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) som i beslut den 27 september 2021, dnr 403-20459-2021, avslog överklagandet.

L.N. och V.K. har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

L.N. och V.K. (klagandena) har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva nämndens beslut och bevilja rivningslov för den ansökta åtgärden. De har även yrkat att syn ska hållas på platsen. Till stöd för sina yrkanden har de anfört i huvudsak följande.

Historia och bedömningar

På ursprungsfastigheten uppfördes två fritidshus år 1934–1935. Aktuell stuga har en boyta på 53 m². Jämförelsevis har bostäderna i området mellan 150–300 m² boarea. Båda stugorna var små och enkla samt näst intill identiska i stil, materialval och byggsätt. Stugorna byggdes på samma fastighet i egen regi med enkla medel och till viss del med hjälp av lokala hantverkare. Materialvalen och byggtekniken var inte de bästa med tanke på dess enkelhet. År 1952 styckades fastigheten till varsin egen fastighet, A respektive B. Båda stugorna har åldrats och förändrats i stort på samma sätt med om- och tillbyggnader under åren. Aktuell stuga har genomgått omfattande förändringar under mitten av 1960, under början av 1990-talet och början av 2000-talet i form av ny-, om- och tillbyggnationer m.m. Exempelvis är fönsterluckorna av modernare material (plywood med girade brädor av fur) och är inte en originaldetalj som hävdats av kulturförvaltningen. Fritidshuset har svart kulör, dvs. inte originalkulör vilket har hävdats i bevarandeprogrammet

och i stadsantikvariens yttrande. Trots kulturförvaltningens enkla syn på plats uppdagades inte den rätta färgsättningen på byggnaderna.

Garaget uppfördes under slutet av 1960 och början på 1970 talet med platta på mark och överbyggnad med liggande panel och med röda tegeltakpannor. Kulturförvaltningen har vid framtagandet av bevarandeprogrammet endast gjort antaganden för aktuella byggnader om att byggnaderna är i original från 1935 och i gott skick.

I bevarandeprogrammet finns uppställda kriterier som områdets byggnader bedömts och klassats utifrån. Antaganden om klagandenas byggnad har visat sig inte stämma med hänsyn till skick, om-, till- och nybyggnad på fastigheten. Ingen omvärdering har därefter gjorts för aktuell stuga efter tillförda utredningar inför beslut. Klassningen för aktuell stuga uppfyller inte lagstiftarens krav enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som särskilt värdefull. Byggnaden skulle med de kriterier som är upptagna i bevarandeprogrammet med stor säkerhet inte ha klassats till särskilt bevarandevärd byggnad. På sin höjd högst samma klassning som grannens stuga B med tanke på de lika förändringar över tid för dessa två stugor. Ska man gå efter kriterierna i bevarandeprogrammet torde byggnaden inte få någon klassning alls i sitt nuvarande skick.

Rågrannens fritidshus (B) beviljades rivningslov i december år 2015 och därefter år 2020 efter att rivningslovet gått ut. Fritidshuset revs i december år 2020 och är upptagen i bevarandeprogrammet för Hittarp. Rågrannens fritidshus B klassades först till särskilt bevarandevärd vid framtagandet av bevarandeprogrammet. Dåvarande fastighetsägaren redovisade att byggnadens beskaffenhet var dålig och att om- och tillbyggnader på fastigheten skett. Utifrån det omvärderades värdet av denna stuga. Staden klassade därefter om rågrannens stuga från särskild värdefull till kompletterande värde. Här sattes standarden för bedömningsgrunderna för dessa tvillingstugor som först värderades lika vid framtagande av bevarandeprogrammet 2011 och som stämmer överens med de kriterier som är uppställda i bevarandeprogrammet.

Redovisade utredningar om förändringar och skick som klagandena har tillfört i sin ansökan om rivningslov har inte beaktats inför beslut. Utredningarna visar att det finns skäl att göra en omvärdering av stugan och värden i området. Staden har varken utrett eller vägt in byggnadens tekniska status, förändringsbehovet eller byggnadens förändringar vid framtagandet av bevarandeprogrammet år 2011. Om en grundlig utredning hade utförts, så skulle stugorna ha bedömts lika. På fråga från handläggarna har Kulturförvaltningen uppgett att det inte var nödvändigt för dem att ta del av klagandenas utredningar. Vid framtagande av bevarandeprogrammet 2011 uppmärksammades alltså inte de förändringar av den aktuella byggnaden som skett. Klagandena har i lovansökan redovisat dessa förändringar med ny-, om- och tillbyggnader m.m. i samma omfattning som avseende B. Handläggarna har inte uppfyllt det utredningsansvar som åligger myndigheten enligt 23 § förvaltningslagen (2017:900), FL.

I Stadbyggnadsförvaltningens motiveringstext redovisas endast klagandenas intresse att riva och stadsantikvaries bedömning som inte stämmer mot klagandenas redovisningar och utredningar. Frånvaron av motiveringar utifrån de utredningar och redovisningar som klagandena har tillfört saknas helt i beslut och visar på att skyldigheter enligt 32 § FL helt saknas i handläggning och beslut.

Länsstyrelsens påstående att Kulturförvaltningen har motsatt sig rivning för B är felaktigt. Kulturförvaltningen har vid rivningslovsansökan avseende B ansett att det inte förelegat något hinder för rivning. Stadsbyggnadsförvaltningen har vid två rivningslovsansökningar för rågrannens fritidshus, år 2015 respektive 2020, bedömt att byggnaden inte har haft något större värde varken i sig eller för området. Med tanke på att myndigheten vid två tillfällen har gjort samma bedömning får det anses vara ett väl genomtänkt beslut av myndigheten och kan därför inte ses som ett misstag eller en felbedömning. Dessa bedömningsgrunder borde ha varit lika för aktuell fastighet med hänsyn till området, stugans värde och med tanke på likställighetsprincipen. Rivningslovsansökan för B motiverades av sökande endast med ”rivning av befintliga byggnader p.g.a. byggnadernas beskaffenhet”. När aktuellt fritidshus och rågrannens fritidshus

uppfördes så kompletterade de varandra väl i sin omedelbara närhet med dess historia som små enkla fritidshus. Detta värde tillsammans betingade ett större värde för området än vad aktuell fastighets värde utgör med detta bortfall. Med hänsyn till att båda dessa två stugor har tappat dimensionerad livslängd och genomgått samma förändringar över tid med om- och tillbyggnaden finns det starka skäl att göra samma bedömning avseende klagandenas lovansökan.

För att ytterligare visa hur värden i området bedömts för området vid lovansökningar utöver rågrannens rivning, hänvisar klagandena till nära grannar på fastigheterna B, D och E, varvid myndigheten varken har utrett eller diskuterat byggnadernas särdrag, dess samspel med omgivningen och dess historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden enligt 9 kap. 34 § andra punkten PBL. Laröd skola (C) som är belägen i området och som ligger 700 meter från den aktuella stugan revs 2018. Skolan var upptagen i bevarandeprogrammet, klassad till särskilt värdefull och med normala värden enligt Anticimex protokoll. De bedömningar som gjordes vid rivningen av skolan stämmer väl med vad klagandena har tillfört. Denna rivning har i högsta grad även den påverkat aktuellt områdes kulturhistoriska värden. Åtgärden visar på det förändringsbehov som finns och som åter bejakats av staden.

Vid uppföranden efter rivningar har liten eller ingen beaktning eller bedömningar gjorts mot 2 kap. 6 § tredje stycket första meningen PBL. Inget av det som departementschefen angett som exempel i propositionen är längre aktuellt eller finns kvar efter att alla enkla stugor i närområdet har rivits och efter att beviljade bygglov för nyproduktion anpassats till ett modernt renodlat villaområde. Staden får därför anses ha konfirmerat förändringsbehovet genom handling och ställningstaganden om rivningar av enkla fritidshus. Intresset av att omvandla fritidshusområdet till ett åretruntbostadshusområde har vägt tyngre för samhället och är därmed viktigare för det allmännas intressen än att bevare enkla fritidshus. Detta påvisar att förändringsbehovet är så gott som genomfört med undantag av aktuell stuga. Känslan av ett fritidshusområde finns inte längre och är totalt borta.

Områdets värde

Klagandena har anlitat en sakkunnig (KUL) med behörighet k som har tagit fram en utredning avseende A. Enligt sakkunnighetsutlåtandet är den sammantagna bedömningen att ansökan om rivning av byggnaden på A inte kan nekas utifrån plan- och bygglagens varsamhetskrav och hänsynsbestämmelser (2 kap. 6 § första stycket, 2 kap. 6 § tredje stycket, 8 kap. 1 § 2, 8 kap. 13 § och 8 kap. 17 § PBL) eftersom kulturhistoriskt värde som avses i nämnda lagar inte kan appliceras på den aktuella fastigheten.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har i beslut sagt att det räcker att handläggare diskuterar i ärendet och kommer fram till beslut, vilket innebär att inga utredningar krävs. Av förvaltningslagen framgår dock tydligt hur utredningar ska utföras och motiveras. Det finns inga anteckningar om hur de diskussioner som länsstyrelsen åsyftar har löpt, inte heller vad man har kommit fram till. Den enda tydliga motiveringen i beslutet är stadsantikvariens utlåtande mot klagandenas intresse att riva. Det har varken skett en objektiv bedömning eller rimlighetsbedömning. Stadsbyggnadsförvaltningens bygglovsenhet har uppgett att det inte finns några handlingar såsom utredningar, underlag eller diskussioner, anteckningar eller protokoll inför beslut. Detta förfarande strider mot förvaltningslagen.

Byggnader, underhåll, teknik och värden

Skadorna i den i målet aktuella byggnaden har uppdagats efter symptom av allergier och andra hälsobesvär som kopplats till byggnaden. Det allmännas intresse fick stå till sidan för det enskilda intresset (kommunens intresse) att riva den särskilt bevarandevärda skolan av liknande skäl.

Klagandena har anlitat konsultfirmor med sakkunniga civilingenjörer inom byggteknik som har besiktigat stugan. Konsulterna har haft synpunkter på byggnadens konstruktiva skick, mikrobiell påväxt, odörer, hållfasthet samt att stugan är angripen av röta, mögel och skadedjur. Klagandena har även anlitat en byggkonsult som har

lämnat en bedömning av stugan och dess renoveringsbehov. Hur de än skulle välja att renovera stugan, så skulle det resultera i en ny stuga i gammal stil utan själ.

Länsstyrelsen har i beslut antytt att vissa låter byggnader förfalla för att sedan få riva. Det är inte anledningen till klagandenas ansökan om rivningslov. De brister som klagandena har redovisat är av naturlig art och har inte kunnat förutses eller uppdragas utan förstörande prov. De har underhållit byggnaderna på ett normalt sätt och har spenderat över 110 000 kronor på underhåll under en tidsperiod på snart nio år. Det har inte tidigare funnits skäl att utföra förstörande prov för att konstatera de skador som klagandena har redovisat i ärendet. Först efter att de drabbades av symptom och besvär som orsakats av boendemiljön har de börjat undersöka orsaken. Tidigare underhåll har de inte kunnat påverka, men de anser dock att det underhållet har skötts väl.

Det är tveksamt om bygglov skulle beviljas för en ny stuga av denna karaktär i det aktuella området utifrån områdets värden och anpassning. Befintligt bestånd av klassade hus är större åretruntbostäder som med bortfall av denna enkla stuga klarar av att bibehålla områdets värden. De blandade äldre och stora en- och tvåbostadshus och nya moderna tidsenliga villor som finns i omgivningen, året runt bostäder, saknar anknytning till sådant formspråk som det aktuella fritidshuset representerar. Det finns ingenting i fråga om stugan som kan ligga till grund för en analogi med de situationer som beskrivs i det berörda propositionsavsnittet.

Klagandenas intresse är att kunna påverka sin boendemiljö till en säker, rimlig och hälsosam bostad som uppfyller krav om först och främst miljö och hälsa och i övrigt andra krav om energi (miljöpåverkan) tillgänglighet och säkerhet, och som är fri från mikrobiell påväxt, mögel, fuktpåverkan och odörer. De vill inte bli exponerade för eller påverkade av allergener och riskera att bli ytterligare sjuka i framtiden. Det är ett rimligt krav som står i paritet med stadens bedömning för rivningen av skolan intill och för de uppräknade byggnaderna som de har hänvisat till. Enligt likställighetsprincipen har de rätt till samma bedömning som gjordes avseende skolan, rågrannens identiska byggnad och andra enkla stugor, även som enskilda medborgare,

vilket är rimligt med hänsyn till dessa byggnaders närhet till aktuell stuga. Det ska inte vara skillnader i lika sakfrågor.

Klagandenas ståndpunkt

Det är rimligt att som utgångspunkt för bedömningen ta det förhållandet att huvudregeln är, att rivningslov ska beviljas. Möjligheten att vägra rivningslov bygger på en undantagsbestämmelse, och det måste därför åvila den som gör gällande att rivningslov ska vägras att visa att förutsättningarna för den utgången är för handen. Myndigheten har inte gjort någon beredning eller utredning mer än att höra stadsantikvarie som poängterar vikten av att tjänstemän inte ska bevilja rivningar av klassade byggnader, om inte särskilda förutsättningar finns, och om det finns en risk att andra klassade stugor kan komma att rivas inom kommunen om rivningslovet godkänns. Denna bedömning är inte objektiv enligt objektivitetsprincipen, och uppfyller inte heller de tre kriterier som EU räknar upp och som ska uppfyllas.

Klagandena har visat att staden inte har utrett ärendet i den omfattning som krävs enligt 23 § FL och att myndigheten inte tydligt har motiverat beslutet enligt 32 § FL. Med KUL-utredningen har klagandena även visat att aktuell stuga inte uppfyller lagstiftarens krav för särskilt värdefull bebyggelse enligt 8 kap. 13 § PBL. Detta, tillsammans med brister i byggnadens skick, gör att det enskilda intresset i förevarande fall väger tyngre än det allmänna enligt 2 kap. 1 § PBL. Den aktuella, enkla stugan är en byggnad som inte ingår i en grupp med ett byggnadsskick som överensstämmer med stugan i fråga.

Slutligen har klagandena visat att byggnadens egenvärde inte har en sådan höjd att det ensamt motiverar ett rivningsförbud. Byggnaden har passerat sin tekniska livslängd och är i dåligt skick. Ett bevarande av byggnaden är därför varken rimligt eller proportionerligt gentemot de redovisade åtgärderna som är nödvändiga. De omfattande åtgärder som krävs skulle resultera i modern kopia utan karaktär eller själ och som inte skulle vara anpassad till området och andra klassade åretruntbostäder. Åtgärderna är så omfattande att nybyggnadskrav skulle bli tillämpliga för byggnadsverkets tekniska egenskapskrav, viket skulle innebära att bärande delar

som behöver återanvändas inte kan återmonteras och användas då de inte uppfyller kraven på bärighet och beständighet. Detta innebär att den tekniska och därmed den ekonomiska livslängden är till ända och att syftet att bevara byggnaden är borta.

Kulturförvaltningen och myndigheten har varit spretig i sina bedömningar avseende värden för byggnaderna i området och för två lika byggnader, samt byggnadens och bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värde.

DOMSKÄL

Yrkandet om syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska mark- och miljödomstolen hålla syn på stället, om det behövs. Bedömningen av om syn behövs görs med hänsyn till målets beskaffenhet och den utredning som finns i målet (prop. 2009/10:215 s. 204). Med hänsyn till det i målet bifogade materialet bedömer domstolen att målet i enlighet med 12 § lagen (1996:242) om domstolsärenden, är så utrett som dess beskaffenhet kräver. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Inledningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att det inte har framkommit skäl att upphäva nämndens beslut på formell grund.

Klagandena har ansökt om rivningslov avseende rivning av ett enbostadshus på A. Frågan i målet är om nämnden har haft fog för sitt beslut att neka rivningslov med hänsyn till den aktuella byggnadens kulturhistoriska värden.

Mark- och miljödomstolen har tagit del av handlingarna i målet och bedömer att det bevarandeprogram som har tagits fram avseende områdets och den aktuella byggnadens kulturvärden är detaljerat och utförligt. Klagandena har anfört att de

utredningar som har legat till grund för bevarandeprogrammet är felaktiga och att byggnaden i fråga inte hade bedömts som särskilt värdefull om underlaget hade varit korrekt. Mark- och miljödomstolen bedömer emellertid att den aktuella stugan, trots att den har genomgått vissa förändringar under åren och är i dåligt skick, utmärker sig genom tydliga karaktärsdrag som är typiska för tidig 1900-talsarkitektur och som finns beskrivna i bevarandeprogrammet. I praxis har byggnader med tidstypiska kvaliteter ansetts vara värda att bevara oaktat att byggnaden i fråga kan framstå som ordinär, jfr t.ex. Mark- och miljööverdomstolens (MÖD:s) dom den 7 mars 2017 i mål nr P 9288-16. Eftersom en kommun har att inom vida ramar avgöra hur bebyggelsemiljön i kommunen ska utformas, bör nämndens bedömning beträffande kulturvärdena på platsen tillmätas stor betydelse (se t.ex. MÖD:s dom den 4 december 2013 i mål nr P 6248-13; jfr även MÖD 2012:40). Mot denna bakgrund finner domstolen inte skäl att göra någon annan bedömning än den som underinstanserna har gjort beträffande den i målet aktuella byggnadens bevarandevärde. Vad klagandena har anfört i sitt överklagande föranleder inte domstolen att göra en annan bedömning.

Klagandena har vidare anfört att rivningslov bör beviljas med stöd av likställighetsprincipen och härvid hänvisat till ett antal byggnader i området som ska ha beviljats rivningslov. Mark- och miljödomstolen konstaterar att likheten inför lagen ligger i att var och en ska bedömas utifrån samma regelverk, och inte i att bedömningen nödvändigtvis ska landa i samma resultat. Vidare medför den omständigheten att lov att vidta en viss åtgärd kan ha beviljats på i och för sig felaktiga grunder, inte att lov för en motsvarande åtgärd även ska beviljas för andra fastigheter i samma område. Klagandena har anfört att byggnaden på grannfastigheten B, vilken har beviljats rivningslov, uppvisade stora likheter med den i målet aktuella stugan på A. Enligt domstolens bedömning visar dock inte detta exempel på en generell ändring av kommunens praxis. Enligt domstolen finns inte heller skäl att bevilja rivningslov avseende A med hänvisning till de övriga byggnader som klagandena har omnämnt i sitt överklagande.

Slutligen har klagandena anfört att det strider mot proportionalitetsprincipen att neka ansökt rivningslov. Mark- och miljödomstolen bedömer att det överklagade beslutet ryms inom nämndens ansvarsområde enligt 12 kap 2 § första punkten PBL, enligt vilken byggnadsnämnden ska verka för en god byggnadskultur samt en god och estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö. Liksom framgår av länsstyrelsens beslut har den omständigheten att en värdefull byggnad är i dåligt skick inte tillmätts övervägande betydelse i avvägningen mellan det allmänna intresset att bevara byggnaden och det enskilda intresset att riva densamma. I förevarande fall bedömer mark- och miljödomstolen att nämndens beslut att neka rivningslov får anses vara proportionerligt med hänsyn till byggnadens kulturhistoriska värde.

Sammanfattningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att nämnden har haft fog för sitt beslut att neka rivningslov avseende den aktuella stugan på A. Vad klagandena har anfört i sitt överklagande föranleder inte domstolen att göra en annan bedömning. Deras överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 12 januari 2022.

Karin Fridell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Karin Fridell, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Föredragande har varit beredningsjuristen Annie Kolvik.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.